

Verslag

D66 bijeenkomst in Rotterdam op 5-2-2011
Afdelingen Rotterdam en Duurzame Ontwikkeling
Lokatie: Van Nelle Ontwerpfabriek, CleanTech Business Club

(notulen: Eric Stam, Dirk Zijp en Linda Carton)

Werken aan duurzaamheid in Rotterdam

Afgelopen zaterdag organiseerden D66 Rotterdam en het (landelijke) D66 Platform Duurzame Ontwikkeling een bijeenkomst met lezingen en workshops met als thema: "Hoe gaat het met de duurzame agenda in de regio?" Het organiseren van zulke bijeenkomsten over uiteenlopende thema's is een van de speerpunten van het afdelingsbestuur. Deze editie was alvast qua opkomst een succes met ongeveer honderd geïnteresseerde bezoekers. Een verslag.

In de ochtend waren vier sprekers geprogrammeerd. Doel was om niet-ingewijden bekend te maken met de belangrijkste problemen en uitdagingen voor duurzaam beleid op lokaal niveau. Verschillende thema's passeerden de revue.

1. Rotterdams duurzaamheidsbeleid

Alexandra van Huffelen gaf als wethouder een presentatie over het Rotterdamse duurzaamheidsbeleid. Op initiatief van D66 is hiervoor ook een consultatiedocument opgesteld om mensen met expertise te betrekken bij het beleid. Als kern van de Rotterdamse aanpak geldt volgens Van Huffelen het linken van thema's duurzaamheid, economische groei en gezondheid.

Naast lange termijn doelen heeft het huidige college van Rotterdam twee duurzaamheidsprioriteiten voor 2014:

- Eind 2014 is in Rotterdam en de haven voor minimaal € 350 mln in duurzaamheid geïnvesteerd
- 15.000 Rotterdammers hebben eind 2014 in hun woning een geluidbelasting als gevolg van verkeerslawaai die minimaal 3 decibel lager ligt dan in 2010

Van Huffelen presenteert vervolgens hoe verschillende stakeholders hieraan kunnen bijdragen, hoe de gemeente hen ondersteunt en wat dat moet opleveren. Met info over verschillende stakeholdergroepen: Rotterdammers; haven en industrie; ondernemers, verenigingen en instellingen; corporaties, beleggers en ontwikkelaars; transporteurs, (openbaar) vervoerbedrijven en logistieke dienstverleners; scholen en kennisinstellingen en de gemeente zelf. Als voorbeeld had Van Huffelen duurzaam geproduceerde kleding aan, met zichtbaar hergebruik van een oud wielershirt tot een stoere jurk.

2. Energiescenario's, een wake-up call

Hierna was het de beurt aan Simon Kalf van stichting Peak Oil Nederland. Hij gaf een alarmerende presentatie over wereldwijde olievoorraden. Dat olie steeds

schaarser en duurder wordt staat volgens hem vast, en vooral de snelheid waarmee de wereld geconfronteerd zal worden met de gevolgen van 'peak oil' zal menigeen verbazen. We zullen in de nabije toekomst op de blaren moeten zitten omdat maatregelen om te anticiperen op schaarser wordende olievoorraden te laat en op te kleine schaal worden genomen. De prijs van olie lijkt voorlopig mee te vallen door zogenoemde 'rebound effecten' als zuinigere auto's en economische recessie. Kalf bestreed geldende theorieën over exploitatie nieuwe olievoorraden als de prijs maar hoog genoeg is: "Dan gaat de haan zeker eieren leggen." Kritiek was er ook vanuit de zaal. Vooral de gevolgen voor de Rotterdamse haven werden (wegens tijdgebrek?) nog niet scherp in kaart gebracht. Naast effecten op Schiphol schetste Kalf als effecten voor Rotterdam: dat 2 olie terminals (blending & distribution), 5 grote raffinaderijen in de Rotterdam regio (+ 3 elders), de grote chemische industrie die in het gebied gevestigd is, en de 2^e grootste container rotonde wereldwijd / bunker oil, vanaf 2015 - 2020 de gevolgen zullen merken. "These are at Stake as off 2015 / 2020."

3. Energieneutrale steden

De volgende presentatie was van Andy van der Dobbelsteen, hoogleraar Climate Design & Sustainability aan de TU Delft, over het ontwerp van energieneutrale steden. Zijn presentatie ging eerst in op de noodzaak en urgentie om onafhankelijker te worden van fossiele energie. Vervolgens presenteerde hij hoe gemeenten lokale energiepotenties kunnen benutten qua vernieuwbare en restenergie, en door slim en bioklimatisch te ontwerpen. Met uitleg over energievraag en energiepotenties als PV en zonne-collectoren op daken, afval en verbranding, gebruik restwarmte, gebruik aquifers en geothermie. 'Slim ontwerpen' gaat ondermeer over het lokaal afstemmen van vraag en aanbod, bijvoorbeeld hergebruik van vrijkomende energie van koelsystemen (bijv. ijsbaan) naar een warmtegebruiker zoals een zwembad (dat dus naast een ijsbaan gepland zou moeten worden). Van den Dobbelsteen noemt voorbeelden en suggesties uit de steden Amsterdam en Rotterdam, alsmede enkele voorbeelden uit Duitsland en Denemarken. Met bijvoorbeeld een stedenbouwkundig ontwerp voor een autarkische (zelfvoorzienende) kleine wijk met een innoverende "Energie Compagnie", de Rotterdamse Energie Aanpak en Energie Planning "REAP" en de "Leidraad Energetische Stedenbouw" van Amsterdam, met een testlocatie "Elzenhage-Zuid".

Maar Andy benadrukt het belang van renovatie, met verwijzing naar een graphic van Eric Verdult: "90% van het toekomstige werk betreft de bestaande gebouwde omgeving".

4. Natuurbeheer

Karle Sykora, hoogleraar natuurbeheer en plantenecologie Wageningen Universiteit, gaf een presentatie over nut en noodzaak van natuurbeheer. Op pakkende wijze maakte hij dilemma's zichtbaar waar mensen voor staan als het om natuurbeheer aankomt: "Ok, we hebben maar een beperkte pot met geld, welke soort mag er uitsterven?"

Sykora spreekt tegen dat natuurgebieden van Staatsbosbeheer ontoegankelijk zouden zijn; 92 % opengesteld voor recreanten. En het beeld dat natuur niets opbrengt klopt ook niet; alleen al de recreatie in natuurgebieden brengt jaarlijks 8 miljard € op, alleen dit wordt niet als zodanig ingeboekt (bijv. omzet pannekoekenboerderij valt onder horeca).

Verder wijst hij op de actuele ontwikkelingen en de bezuinigingen van het huidige kabinet, niet alleen op EHS, maar ook 40% op het natuurbeheer waardoor zorgvuldig-opgebouwde natuurontwikkeling -een traag proces- in enkele jaren tenietgedaan wordt: "Weg is weg".

Debat met sprekers en zaal over prioriteiten

Dagvoorzitter Stientje van Veldhoven opende na de vier presentaties het debat. Ze vroeg de vier sprekers wat hun top 3 actiepunten waren van wat overheden moeten doen. Voor Alexandra van Huffelen was dat simpel: goede deals maken met alle betrokken partijen in een stad. Voor Simon Kalf was het energiebesparing, energiebesparing en tegengaan van energieverpilling. Al waarschuwde hij voor een bekende paradox: als iets efficiënter wordt, ga je er ook meer van gebruiken. Met stip op vier had hij gedragsverandering. Any van der Dobelsteen wees ook op het belang van bewustwording en gedragsverandering. Kleine veranderingen kunnen een grote impact hebben. Als voorbeeld noemde hij bijvoorbeeld zichtbare energiemeters in huis die het energieverbruik van consumenten enorm beïnvloeden. Karle Sykora sloot zich hierbij aan. Vooral belangrijk is het volgens hem om geen doemscenario's te schetsen. Niets maakt mensen zo passief als het gevoel "we gaan toch allemaal naar de filistijnen". Verder is blijvende aandacht voor de Ecologische Hoofdstructuur volgens hem van het grootste belang.

D66 Rotterdam heeft een uitgebreide lunch verzorgd en er wordt druk genetwerkt. De verschillende ruimten en zitjes van de CleanTech business club in de Van Nelle fabriek zijn goed gevuld. Het middagprogramma vervolgt met een aantal parallelle workshops.

Workshops

Na de lunch volgden er vier workshops:

1. Duurzaamheidsbeleid van Rotterdam - Maurits Hekking
2. Ecologische hoofdstructuur / Biodiversiteit - Karle Sykora en Linda Carton
3. Schone binnenstad en duurzaam vervoer - Broer Duursma
4. Duurzame energie en Duurzaam gebouwde omgeving - Job Swens, Marco Witschge, Simon Kalf, Hans Kwant en Marjolijn Hazebroek

De workshops hadden als opdracht:

Maak een 7-puntenplan voor het regionale schaalniveau, dat de volgende vragen beantwoordt:

1. Wat moet de stad doen? Welke 'best practice' voorbeelden van groene wethouders kunnen andere steden/bestuurders volgen?
2. Wat moet de provincie doen? Op welke punten en hoe kunnen provincies hun grootste kracht laten zien op regionaal niveau om de duurzame agenda uit te voeren?

Hieronder volgt een puntsgewijze terugkoppeling uit de verschillende workshops. De workshops zelf zijn niet apart genotuleerd.

Resultaten van de Workshops, plenaire terugkoppeling

De werkgroepen kwamen terug met aanbevelingen en suggesties voor lokale en provinciale bestuurders en gemeenteraadsleden/provinciale statenleden.

Workshop over Rotterdam consultatieronde:

Goed: publiek private partnership, samen doen en samen werken

Nog beter kan:

- level playing field creëren
- belasten naar rato van onduurzaam gedrag
- gedragsverandering
- duurzaamheid beter framen (duurzaamheid is groen, gezond en kwaliteit)
- Duurzaamheid uit het negatieve imago halen

Punten uit workshop over Duurzame mobiliteit:

- differentiëren van parkeertarieven naar automilieubelasting of autolabel
- meer openbaar vervoer over water (o.a. richting Botlek en Maasvlakte)
- meer BioLNG tankstations
- betere tijdslots voor bevoorrading in de binnenstad
- betere binnenstadservice
- (gratis) oplaadpunten voor eclecticische scooters op hangplekken voor jongeren

Punten uit workshop over Natuur:

- meer ecologische (groen/blauwe) verbindingen in de stad
- op het platteland meer natuur, minder agro industrie en minder verrommeling
- Staatsbosbeheer (SBB) gaat alle kernnatuurgebieden beheren
- particuliere boeren gaan de Ecologische Hoofd Structuur (EHS) beheren
- meer natuur inrichten voor recreatie van allochtonen (o.a. picknickplaatsen)
- groen kunnen beleven
- meer met particulieren doen
- goede voorbeelden van groene steden (Apeldoorn en Utrecht) promoten
- bredere wegbermen voor habitat mobiliteit

Punten uit workshop over Energie:*Gemeentelijk niveau:*

- hoogte WOZ belasting en onroerend zaakbelasting koppelen aan energielabel in plaats van taxatiewaarde
- lantaarnpalen inrichten als oplaadpunten
- initiatief tot coöperatie
- gemeentegarantie voor risicovolle investeringen in duurzame energie opwekking
- geen BTW plicht bij duurzame energieopwekking door coöperatie / vereniging

Provinciaal niveau:

- kennisuitwisseling tussen gemeentes
- provinciale doelstellingen (en competitie)
- opheffen van provincies

Tot slot werden veel mensen van D66 Rotterdam bedankt die deze dag geweldig hadden voorbereid, en de ruimte, de inschrijvingsbalie, de lunch en de borrel hadden verzorgd.

Onder hen waren onder andere: Jan-Willem Kanters, Job Swens, Wichard de Wolf, Peter Bierens, Job ten Bosch, Peymal Mostoflictz en Frijke van Ieperen.

Naast dit team van D66 Rotterdammers hebben diverse vrijwilligers van D66 Platform Duurzame Ontwikkeling hun bijdrage geleverd aan de voorbereiding en programmering van de bijeenkomst.

Bijlagen

Als bijlagen zijn hier opgenomen alle 'laatste sheets' van de 4 presentaties uit het ochtendprogramma (de gehele presentaties zijn op te vragen/ te downloaden bij D66 platform Duurzame Ontwikkeling en bij de sprekers):

1. Duurzaamheidsbeleid Rotterdam. Alexandra van Huffelen's laatste sheet:

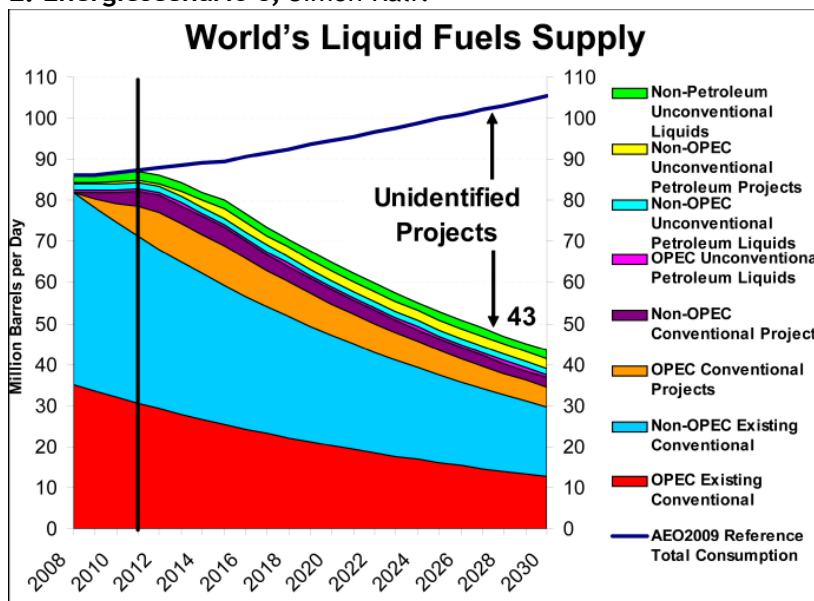
"De gemeente Rotterdam draagt bij door:

- Duurzaamheidsbeleid te hanteren bij inkoop en aanbesteden
- Elektrische en hybride voertuigen in te zetten
- Investeren in een duurzame buitenruimte (o.a. waterpleinen, energiearme materialen en energiezuinige openbare verlichting)
- Het aanbod van streekproducten in gemeentelijke kantines te stimuleren
- Verduurzamen van het gemeentelijk vastgoed
- Maatregelen uit te voeren die de luchtkwaliteit verbeteren en geluidbelasting in woningen verminderen
- Rotterdam internationaal te profileren op het gebied van duurzaamheid
- Actief in te zetten op aantrekken nieuwe clean tech bedrijven
- Stille wegdekken toepassen bij planmatig onderhoud
- Deelname in Clean Tech Delta

Dat levert in 2014 op:

- 10 kton CO₂, 300 ton vermeden NO_x-uitstoot en 10 ton vermeden PM₁₀-uitstoot
- 20 mln. Euro investeringen"

2. Energiescenario's, Simon Kalf:

Source: EIA, AEO2009

De laatste sheets van de presentatie van Simon Kalf met suggesties:

"A Deltaplan for Transportation of People & Freight:

- Improve High speed Rail Connections
 - More & Improved Tracks
 - Connection with Germany is highest Priority
- Stimulate Electric Vehicle Sales

- Mandatory Lease Scheme for Batteries with Govt. Guarantees
- Discourage ICE's
- Design of New LogisEcal Systems
 - Roll-on / Roll-Off
 - Freight Transfer Hubs"

3. Energieneutrale steden

De laatste sheet van Andy van den Dobbelen, over nieuwbouw versus renovatie:

“Jazeker, we kunnen energieneutraal bouwen. Als dit echter gaat om 10% van de markt, waarom zouden we? Duurzaam renoveren is het meest effectieve wat we kunnen doen. Vooral voor de bewoners, die enorme energierekeningen gaan betalen. We hebben een revolutie nodig: **E-novatie**, energierenovatie-innovatie. Dit gaat over het transformeren van stad, buurt, gebouw en technologie. Wanneer heeft de regering dit eens door?”

4. Natuurbeheer

Oplossingen voor natuur in Nederland onder de huidige omstandigheden ziet Sykora in de volgende suggesties (zijn laatste sheet):

- (Europese) wetgeving moet worden uitgevoerd
- Niets afdoen aan het principe van de EHS; niet de ambitie bijstellen, bezuiniging door temporisering (realisatie in 2022).
- Keuzes maken: met een doordachte keuze van prioritaire gebieden kan met een beperkte hoeveelheid geld en gerichte aankoop gezorgd worden voor grotere en/of beter met elkaar verbonden natuurgebieden.
- Kerngebieden kunnen alleen door experts worden beheerd (Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, de Landschappen). Akkerrandbeheer kost per ha 50 x meer dan beheer Blauwgrasland door SBB.
- Bij kerngebieden kunnen wel boeren worden ingeschakeld (gebeurt al op grote schaal).
- Als buffer en op de meest geschikte plaatsen duurzame landbouw (biologische landbouw, landschapsbeheer, multifunctionele landbouw, soortenrijk cultuurlandschap, groen-blauwe dooradering, agrotourisme).
- Zorg voor gezamenlijk overleg politiek, bestuurders, natuur- en landbouworganisaties en vooral ook (recreatie)ondernemers om tot duurzaam landgebruik te komen
- Andere aanwending Europese landbouwsubsidies
- Natuurbelasting
- Sterkere natuurwet (plan D66 en PvdA)